

У ВИПУСКУ:

БІБЛІОТЕКА, ПОВНА ЛЮДЕЙ	1
ПЕРЕМОГА Е-УРЯДУВАННЯ	1
ЗВ'ЯЗКИ ЗІ ЗМІ: ЯК ЦЕ РОБЛЯТЬ СУЧАСНІ БІБЛІОТЕКИ	2
ВСЕУКРАЇНСЬКЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ВИЯВИЛО ЗМІНИ У СПРИЙНЯТТІ СІЛЬСЬКИХ БІБЛІОТЕК	3

БІБЛІОТЕКА, ПОВНА ЛЮДЕЙ

Понад 300 осіб, серед яких бібліотекарі, представники партнерських установ та громадських організацій, а також почесні гості, взяли участь у Четвертому національному конгресі публічних бібліотек, що цьогоріч відбувся 21-22 жовтня у м. Варшава в Науковому центрі Коперника під гаслом «Бібліотека, повна людей».

До складу української делегації на конгресі увійшли Олена Степанова з центральної дитячої бібліотеки м. Федосія та Артем Земляний з Дніпропетровської центральної міської бібліотеки. Кожен з учасників підготував коротке відео про реалізований проєкт своєї бібліотеки, який якнайкраще показує її інноваційні послуги та популяризує заклад. Пані Олена презентувала проєкт [«Ігроленд»](#), з яким вже стала лауреатом акції «Успіх року» в Криму. «Ігри в бібліотеках - це в основному новий і незвичний досвід для більшості публічних бібліотек в Україні. Тим не менш, це потужний інструмент для розвитку, поширення ідей, навчання та створення іміджу, який слід впроваджувати в наших бібліотеках. Саме гра – це гарний стимул для дитини прийти до бібліотеки, до “середовища читання”. Далі вже робота бібліотекаря зацікавити дитину не лише

Реєстрація до участі у четвертому національному конгресі публічних бібліотек

грою, а ще й книгою», – сказала пані Олена.

Пілотний проєкт Дніпропетровської міської ЦБС [«Мобільна бібліотека для мобільних людей»](#), що був представлений на міжнародному конгресі, це додаток для смартфона [DneprLibrary](#), який кожен може завантажити з інтернету. «У нашій бібліотеці стають традиційними зустрічі творчих людей різних професій. Однак, крім представників творчих професій, двері під час таких заходів відкриті для всіх. Саме цим проєктом ми хочемо заохотити «просунуту» молодь відвідувати нашу книгозбірню, нехай навіть віртуально.

Закінчення на с. 4

ПЕРЕМОГА Е-УРЯДУВАННЯ

Команда тренерів з е-урядування, м. Рівне

29 жовтня 2013 р. в «Українському домі» відбувся Міжнародний науковий конгрес «Інформаційне суспільство в Україні», організаторами якого було Державне агентство з питань науки, інновацій та інформатизації України. До участі у конгресі програма «Бібліоміст» запросила переможців конкурсу «Е-урядування: реальний

результат» – представників бібліотек та ГО з міст Рівне, Полтави та Луцька.

Рівненське обласне відділення Української бібліотечної асоціації (РОВА) та Рівненська державна обласна бібліотека (ДОБ) за час впровадження ініціативи знайшли надійного партнера – Державну податкову інспекцію у м. Рівне. Фахівці податкової адміністрації встановили необхідне програмне забезпечення для створення і подачі електронних звітів на комп'ютерах бібліотек-учасниць проєкту, а також провели майстер-класи, продемонструвавши усі можливості і зручності ресурсу. У рамках проєкту було проведено низку тренінгів з е-звітності для бухгалтерів та підприємців міста Рівного та районів області, а в ЗМІ було опубліковано 111 матеріалів про е-послуги та нові можливості для громадян. Тренерський штаб Рівного впевнений, що успіх проєкту був зумовлений передовсім потребами громади. «До того ж, наш проєкт отримав великий резонанс у поширенні відомостей серед

Закінчення на с. 4

IREX

Make a Better World

ЗВ'ЯЗКИ ЗІ ЗМІ: ЯК ЦЕ РОБЛЯТЬ СУЧАСНІ БІБЛІОТЕКИ. ПРАКТИЧНІ ПОРАДИ ВІД ЕКСПЕРТА

Виступ редактора телепроекту «Простір ідей» 5 каналу Тетяни Терен на XVI Міжнародній науково-практичній конференції «Королівські читання 2013», в якій я взяла участь, ще раз підтвердив думку про те, що не тільки пересічні громадяни, а й більшість журналістів мають стереотипне бачення бібліотеки. Тож зміна традиційного сприйняття книгозбірні і донесення населенню ключового повідомлення про те, що бібліотеки модернізуються та надають користувачам нові види послуг на основі сучасних технологій, можливі тільки через ефективні зв'язки з медіа. Наша бібліотека перевірила на власному досвіді такі ефективні прийоми співпраці зі ЗМІ:

Автор порад — Валентина
Гринько

1. активно відгукуйтесь на запрошення мас-медіа взяти участь у теле- та радіопередачах, круглих столах та інших заходах, подавайте матеріали про свої сучасні послуги та інноваційні проекти до газет, давайте інтерв'ю. Наприклад, директор нашої бібліотеки І. Балибіна регулярно ходить на ефіри програми «Persona Grata» регіональної FM-радіостанції «Ваша хвиля». Не бійтеся публічних виступів, говоріть про менш відомі ініціативи та діяльність вашої бібліотеки;

2. впроваджуйте спільні проекти з органами влади, ЗМІ та неурядовими організаціями. Так, наша бібліотека провела спільно з Аналітичним Центром «Бюро економічних та соціальних досліджень» фокус-групове дослідження з метою визначення потреби у нових послугах бібліотеки, репортаж про яке транслювався телеканалом «Місто»;

3. створюйте власні медіа продукти: буктрейлери, інформація про заходи бібліотеки для ЗМІ на веб-сайті. Розміщуйте їх не тільки на власних сайтах, а й на сайтах та каналах і веб-ресурсах популярних у вашій місцевості ЗМІ. Ідіть туди, куди вже ходять люди;

4. ретельно готуйтеся до спілкування з журналістами: іменні місця на заходах, надання інформаційної продукції (прес-реліз, календарики, блокноти, закладки, настінні календарі);

5. підтримуйте постійні контакти з журналістами: наприклад, надсилайте привітання зі святами;

6. надавайте інформацію про новини бібліотеки вчасно, в необхідному журналістам форматі (для кожного ЗМІ він є індивідуальним): до прикладу, досить активно мас-медіа відгукнулися на запрошення бібліотеки висвітлити обласне свято «Коло читання» – репортаж про захід транслювали три місцевих телеканали, обласне радіо «Лтава» та інтернет-видання «Новини Полтавщини»;

7. запрошуйте мас-медіа на заходи влітку, адже саме в цей час може бути дефіцит матеріалу, і сюжет має шанс потрапити з місцевого телеканалу на всеукраїнський;

8. застосуйте механізм прес-туру: на виїзних заходах створюються умови для більш неформального спілкування, оскільки у журналістів є вільний час, щоб краще зрозуміти роботу бібліотекарів, переглянути літературу. На одному з таких виїздів до табору для талановитих та обдарованих дітей «Еколог» знімальна група телеканалу «Місто» була широко здивована багатими фондами нашої бібліотеки, отже, ще один стереотип, що бібліотеки погано комплектуються, було подолано;

9. також цікавою формою співпраці з медіа є онлайн-зустрічі в бібліотеці для місцевої громади. За допомогою програми «Скайп» можна організувати для користувачів бібліотеки спілкування з видатними особистостями зі світу медіа, громадськими діячами, письменниками. Так, керівництво нашої бібліотеки домовилося про віртуальні зустрічі у бібліотеці в рамках засідань молодіжного творчого об'єднання «Полтавська

поетична спільнота» з Григорієм Семенчуком, Іриною Славінською, Катериною Бабкіною, що стали хітом у громаді.

Отже, сучасній бібліотеці необхідно та можливо мати розгалужену мережу постійних зв'язків з медіа різних типів: ефірними (ТВ та радіо), друківаними, онлайнними тощо.

ЗМІ, з якими співпрацює наша бібліотека:

– інтернет-видання «Новини Полтавщини» – проект «Читаймо разом»;

– Телерадіокомпанія «Лтава» – трансляція буктрейлерів бібліотеки в ефірі; виступи директора бібліотеки

Балибіної І.В. в програмі «Персона грата»; виступи бібліотекарів в програмі «Наша книга» в прямому ефірі;

– телеканал «Місто» – висвітлення масових засобів бібліотеки в ефірі та на сайті;

– телеканал «ІРТ» – трансляція репортажів про бібліотеку;

– інформаційно-краєзнавча газета «Край» – розміщення статей працівників бібліотеки та інформації про події в бібліотеці.

Валентина Гринько,
Полтавська обласна бібліотека
для юнацтва
ім. Олеса Гончара ■

Стоп-кадр із репортажу Полтавського телеканалу «Місто» про фокус-групи аналітичного центру на базі бібліотеки (ефір за 01.08.2013 р.)

НАЦІОНАЛЬНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ВИЯВИЛО ЗМІНИ У СПРИЙНЯТТІ СІЛЬСЬКИХ БІБЛІОТЕК

Усе більше сільських бібліотек трансформуються в сучасні, комфортні, привітні та технічно обладнані інформаційні центри розвитку громад. Разом з цим змінюється і сприйняття книгозбірень користувачами. У цьому впевнилася і програма «Бібліоміст», підвищи підсумки національного опитування «Стратегії пошуку інформації населенням України: користування послугами публічних бібліотек», проведеного Київським міжнародним інститутом соціології.

Загальною метою цього дослідження було виявити зміни, що відбулися з часів базового дослідження, проведеного у 2009 р., у відвідуваності і сприйнятті публічних бібліотек, а також користуванні інтернетом населенням України.

Отримані дані свідчать про зростання ролі бібліотек для населення сільських та віддалених районів. Результати опитування показують, що порівняно з 2009 р., у 2012 р.

частка відвідувачів сільських бібліотек, які використовують ІКТ збільшилася майже в 5 разів: із 4% в 2009 р. до 18% у 2012 р.

Ставлення до книгозбірень також змінюється. Все більше користувачів сприймають бібліотеку як місце, де люди можуть використовувати комп'ютери та ІКТ. Їх частка зросла з 13% до 51%. В чотири рази частіше бібліотека асоціюється з безкоштовним доступом до інтернету (8% у 2009 р., 33% у 2012 р.), а також як місце, де люди зустрічаються для обміну інформацією (67% у 2009 р. порівняно з 78% у 2012 р.). Більшість відвідувачів сільських бібліотек знають, що саме в бібліотеці можна пройти курси комп'ютерної грамотності та отримати кваліфіковану допомогу бібліотекаря (12% у 2009 р., 38% у 2012 р.).

«Бібліоміст» планує провести ще одну хвилю цього дослідження до завершення програми. ■

ДОРОГА ДО БІБЛІОТЕКИ СКОРОЧУЄТЬСЯ

2009 рік

2012 рік

У 2012 році в порівнянні з 2009-м, майже у 5 разів більше користувачів сільських публічних бібліотек користувалися інтернетом і працювали на комп'ютері. У той час як для користувачів публічних бібліотек у містах такі значні зміни не спостерігаються.

РЕСУРСИ З ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ

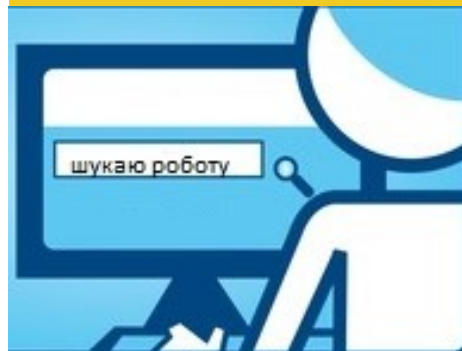
161 бібліотека

надає послуги з
працевлаштування, з них

60 – сільські;

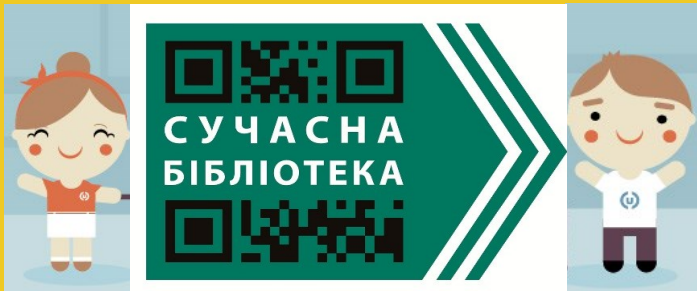
236 осіб знайшли

роботу з березня до жовтня
2013 р.

Сільські бібліотеки активно долучаються до вирішення проблеми з працевлаштуванням користувачів

БІБЛІОТЕКА — МІСЦЕ ЗУСТРІЧІ

78% респондентів відзначають бібліотеку, як місце, де можна зустрітися для обміну інформацією

ЗА ІНТЕРНЕТОМ — ДО БІБЛІОТЕКИ

Кожен третій асоціює бібліотеку з безкоштовним доступом до інтернету

Офіс програми «Бібліоміст»
Вул. Саксаганського 36д,
2-й під'їзд, 5-й поверх
Київ 01033, Україна
Телефон: +380 44 586 2780
Факс: +380 44 586 2781
Ел. пошта: bibliomist@irex.ua

Штаб-квартира IREX
2121 K Street NW #700
Washington DC 20037

Телефон: 202 6288188
Факс: 202 628 8189
Ел. пошта: gl@irex.org

IREX
Make a Better World

IREX – міжнародна неприбуткова організація, яка пропонує лідерство та інноваційні програми, спрямовані на вдосконалення якості освіти, зміцнення незалежних ЗМІ та сприяння розвитку плюралістичного громадянського суспільства. З часу заснування у 1968 р. IREX працює у більш ніж 50 країнах світу.

БІБЛІОТЕКА, ПОВНА ЛЮДЕЙ

Початок на с. 1

Учасники української делегації
переймають досвід польських колег

Через цей додаток кожен зможе отримувати апдейти не лише на бібліотечну тематику, а й про культурні заклади та заходи міста», – поділився деталями проекту Артем.

До українського стенду польські колеги проявляли неабиякий інтерес. Багато хто цікавився можливостями міжнародного бук-кросингу задля культурного збагачення місцевих громад. Та, звичайно, з цікавістю переглядали відеотизери українських бібліотечних проектів.

Ми поцікавилися в учасників про враження та несподіванки від участі у заході.

«Враження переповнюють і досі, не дивлячись на те, що місяць часу позаду. Приємно здивувала кількість офіційних осіб та їхнє ставлення до розвитку бібліотек та бібліотекарів взагалі. В Польщі дуже багато організацій, які самі запрошують до співпраці бібліотеки», – відзначив пан Артем.

«Участь у конгресі – це прекрасна можливість представити свою роботу міжнародній професійній спільноті, побачити схожості та відмінності польської та української бібліотечної систем, а також різницю в підходах до роботи. Наша країна робить перші кроки на шляху до модернізації бібліотек, і я дуже рада, що ми вже маємо теорію та практику, інноваційні форми роботи з громадою, а також фінансування кращих бібліотечних проектів», – підсумувала пані Олена.

Відеозвіт Артема Земляного про участь у конгресі можна переглянути за наступним посиланням – <http://bit.ly/18Sflol>. ■

ПЕРЕМОГА Е-УРЯДУВАННЯ

Початок на с. 1

цільових груп у ЗМІ, та, зокрема, через сайт Національного центру е-урядування», – впевнена Валентина Максимчук, тренер-бібліотекар Рівненської ДОБ.

Полтавська ОУНБ ім. І.П. Котляревського та ГО Аналітичний центр «Бюро економічних та соціальних досліджень» розвантажили місцеву реєстраційну службу. У результаті обговорень стану е-урядування в регіоні та тренінгів, у роботу Головного управління юстиції у п'яти районах Полтавської області було запроваджено «Електронний запис до відділів реєстраційної служби» для зручності громадян та уникнення черг. Відтепер можна записатися на прийом на будь-який зручний час згідно з графіком роботи. Також, на продовження тренінгів з е-урядування у бібліотеках області та популяризацію використання е-послуг й інструментів е-урядування облдержадміністрацією було виділено додатково 20 000 грн. Анжеліка Саїдова, керівник ГО Аналітичний центр «Бюро економічних та соціальних досліджень», прокоментувала успіх проекту: «Головною складовою нашого спільного з бібліотекою проекту стало бажання

органів влади йти на співпрацю та розвивати інструменти е-урядування в регіоні».

Проект Волинської ОУНБ ім. Олени Пчілки та ВОГО «Фундація розвитку громад» м. Луцьк має інше спрямування На думку координатора проекту Юлії Євпак, розвиток е-урядування на Волині має великі перспективи: «Волинь посідає провідне місце в цій галузі, але, на жаль, лише на папері. На практиці виявилось, що маємо ще багато над чим попрацювати». Виконавцям проекту вдалося змінили уявлення сільських голів області про е-урядування, і заохотити представників органів місцевого самоврядування до використання е-послуг. Відтепер сільські голови приходять до модернізованих бібліотек, аби вирішувати поточні справи: вести офіційне листування, спілкуватися з районним керівництвом, здавати звіти онлайн, використовуючи електронний підпис.

Е-урядування в бібліотеках України набирає обертів. Якщо ваша бібліотека спільно з представниками ГО та місцевої влади бажає долучитися до його розвитку – надсилайте заявки на участь у новому конкурсі проектів розвитку електронного урядування – <http://bit.ly/1ddedmC>. ■